

СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНА СТРУКТУРА РЕЧЕНЬ ЛОКАЛІЗОВАНОЇ НАЯВНОСТІ/ВІДСУТНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню семантико-синтаксичної структури речень локалізації в просторі. Здійснено семантичну класифікацію предикатів локалізованої наявності/відсутності, схарактеризовано суб'єкт локалізації та локалізатор. Описано морфологічні засоби їх реалізації в сучасній українській мові.

Ключові слова: локалізація, простір, предикат локалізованої наявності/відсутності, локалізований суб'єкт, локалізатор, просторовий компонент.

Локативність – це семантико-синтаксична категорія, що об'єднує всі різновиди просторового значення, ознаками якого є «здатність об'єктів бути протяжними, займати місце серед інших об'єктів, розташовуватися один щодо іншого, межувати з іншими об'єктами» [12, 10].

Локалізована наявність/відсутність репрезентує статичне перебування суб'єкта в просторі: «локативний стан, який поширюється на носія стану і стосується відповідної предметної сфери, тобто предмета, в межах якого або на певній віддалі від якого локалізується стан» [3, 105].

Центром предикативної моделі локалізації є дієслівні конструкції, що репрезентують просторову ситуацію. Вона має трикомпонентну структуру: суб'єкт локалізації, предикат локалізованої наявності/відсутності та локалізатор (об'єкт, стосовно якого локалізується суб'єкт), представлений синтаксемами з обставинним значенням.

До проблеми дослідження предикативних конструкцій локалізації в просторі неодноразово зверталися російські (В.Г. Гак, Л.М. Васильєв, Н.Д. Арутюнова, Є.М. Ширяєв, Т.В. Булигіна, О.М. Селіверстова) й українські (І.Р. Вихованець, А.П. Загнітко, К.Ф. Шульжук, О.І. Леута, Л.І. Лонська, Н.В. Кавера, Н.Л. Іваницька, Л.В. Грущенко) мовознавці. Проте єдиного погляду на сутність аналізованого лінгвістичного явища ще немає, відсутня загальноприйнята думка щодо найменування та обсягу групи предикатів локалізації, недостатньо описані інші структурні компоненти моделі наявності/відсутності в просторі.

Мета наукової розвідки – визначити особливості семантико-синтаксичної структури речень локалізованої наявності/відсутності. Для досягнення сформульованої мети потрібно розв'язати такі основні завдання: 1) виявити семантичні типи аналізованих предикатів; 2) схарактеризувати компоненти предикативної моделі локалізації (суб'єкт локалізації, предикат локалізованої наявності/відсутності, локалізатор) і описати морфологічні засоби їх реалізації в сучасній українській мові.

Предикати локалізованої наявності/відсутності об'єднані значеннєвою семою «перебування/відсутність особи чи предмета в просторі». Вони виявляють як інтегральні, так і диференційні ознаки, які є основою для їх класифікації. Аналіз семантики дав змогу виявити семантичну типологію предикатів локалізованої наявності/відсутності: 1) за ознакою фазовості виокремлено предикати переміщення та предикати місцеперебування; 2) за ознакою позитивної/негативної локативності – предикати локалізованої наявності та предикати локалізованої відсутності.

Поділ предикатів локалізованої наявності/відсутності на 2 групи – предикати переміщення та предикати місцеперебування – ґрунтується на семантичній класифікації локативних предикатів, здійсненій В.Г. Гаком [4, 8]. Оскільки локативні відношення репрезентовані в мові буттєвими моделями, що визначають буття як нестабільний процес, вони мають ознаку фазовості, що дозволяє зазначити етапи їх існування: початок, тривання, кінець.

Початкова та кінцева фази наявності/відсутності у просторі відображають динамічний процес – переміщення. Предикати переміщення вказують на рух, спрямований на входження в обмежений простір (місце) або вихід за його межі. Основним засобом їхнього вираження є лативні (транслокальні) дієслова. Входження в певний простір – «ідучи, потрапляти, проникати куди-небудь, у межі, у середину чого-небудь» [11, 791] – вказує на початок процесу локалізації (*ввійти, увійти, зайти, прийти, потрапити, проникнути*): *Та тут ускочив у двір чийсь кабан (І. Нечуй-Левицький, 21)*. Вихід назовні, за межі простору, репрезентує кінець процесу локалізації (*вийти, вибути, залишити, покинути, піти*): *Двома годинами пізніше сержант Кошачий назавжди покинув рідну частину (Ю. Андрухович, 22)*.

Основна фаза локативних відношень – тривання – представлена предикатами місцеперебування, що відображають статичний процес розташування, перебування у просторі.

Аналіз семантичних груп предикатів місцеперебування [5; 7; 8; 9] дав змогу виявити значення просторової наявності/відсутності.

1. Загальна характеристика розташування суб'єкта в просторі – «перебувати, розташовуватися в певному місці» – виражена абстрактно-буттєвими, подійними та дієсловами перебування (*бути, бувати, перебувати, міститися, залишатися, лишатися, розміщатися, розташовуватися, опинитися*): *О, є у світі добрі люди, є правда! (М. Вовчок, 52)*. *Власне, подія ця трапилася не в самім містечку, а в хуторі Чечві, біля Груні, в маєткові поміщиків фон Рот, де мій батько працював у панів (О. Вишня, 340)*.

2. Фізична характеристика розташування суб'єкта в просторі:

- вертикальне розміщення (*бовваніти, видиратися, випиратися, висіти, височіти, виступати, громадитися, звисати, нависати, звішуватися, здійматися, підніматися, сидіти, стирчати, стриміти, стояти*): *Над нею висить шишечка кедрова (Л. Костенко, 39)*;

- горизонтальне положення (*валятися, витягуватися, впадати, завертати, залягати, лежати, слатися, стелитися*): *Ляців хутір лежав у вибалку за Графським лісом (В. Шкляр, 146)*;

- заповненість/незаповненість простору (*тіснитися, товпитися, купчитися, тулитися, поміщатися*): *На відкритті у не надто велике приміщення кафе **набилася** хмара народу: приїхав московський власник з дружиною, з'явився голова російського культурного центру, прийшли російськомовні поети і теде* (Л. Дереш, 109);

- протяжність, розподіл у просторі (*розкинутися, розтягнутися, простиратися, тягтися*): *Мар'янівка **розкинулася** на двох сугробах, посеред котрих у долині, між густими вербами, лежав ставок* (П. Мирний, 5);

- спосіб розміщення у просторі (*прилаштуватися, влаштуватися, примоститися, зіпертися*): *Колісник **примостився** якраз на кінці проти Лошакова* (П. Мирний, 342).

Позиційні дієслова на позначення вертикального/горизонтального положення (*стояти, сидіти, висіти, лежати*), крім вказівки на певне розташування суб'єкта в просторі, здатні виражати семантику загального існування, наявності та функціонувати в ролі предикатів загального просторового перебування за умови, що вони сполучаються з іменем абстрактного поняття: *За нею **стояли** віки, несхитна сила життя, незнищенність плідності й проростання, чужі тимчасовому дріб'язкові клопотів і метушні* (П. Загребельний, 127). *Страх можливої втрати одне одного безмовно висить над нами* (М. Матіос, 184).

3. Соціальна та біологічна характеристика розташування суб'єкта в просторі – в певній суспільній сфері, в навколишньому світі: (*базуватися, водитися, гніздитися, дислокуватися, жити, мешкати, кублитися, патрулювати, селитися; зимувати, літувати, вікувати, ночувати, днювати, вікувати*): *У такій воді **водиться** гарна сильна риба* (П. Загребельний, 54). *Він **поселився** в домі їхньому, під зорепадом жолудів* (Л. Костенко, 29). Особливістю дієслів, які функціонують у ролі предикатів наявної підгрупи, є їхня здатність сполучатися тільки із суб'єктом, що позначає назви істот (людина, тварини), проте в непрямому значенні вони можуть поєднуватися із абстрактними іменниками: *Поки ж Здора не було, ще таки надія **жила** в її серці, ворушилася на самому дні, гріла* (П. Мирний, 11).

4. Спосіб самовиявлення, буття предмета, події, явища, що набуває семантики місцеперебування під впливом контексту. Предикати цієї групи виражаються лексикалізованими дієсловами:

- звичного буття, специфічної поведінки: *Старі черешні **росли** скрізь по дворі й кидали од себе густу тінь* (І. Нечуй-Левицький, 9). *На диво, бо минулого року в цей час тут **падав** сніг* (В. Марченко, 79);

- звучання та слухового сприймання (*шуміти, гудіти, верещати, булькати, торохкотіти, гриміти, щебетати, стояти* (у значенні «чутися, розлягатися, лунати» – про звук, голос), *чутися*): *В ухах **бриніла** якась хаотична музика* (І. Вільде, 349);

- кольорової кваліфікації (*золотитися, червоніти, біліти, сіріти; темніти, світліти*): *Понад дорогою **зеленіли** молоді жита, **синіли** далекі гори та могили* (І. Нечуй-Левицький, 90). *Коло підніжжя Сан-П'єтро **яскравіла** на сонці велетенська біла підкова римського амфітеатру* (П. Загребельний, 188);

- авторизації, зорового сприймання за ознакою «виднітися, виділятися, вабити зір, виділятися красою» (*виднітися/видно, красуватися, пишатися, викрашатися*): *Вгорі виднілося дивно темне небо, так ніби становило воно заслону темряви, що віддаляла вічну сферу вогню* (П. Загребельний, 186);

- свічення (*сяяти, виблискувати, світитися, блистити, миготіти*): *З куточка сяяв срібний образок* (Л. Костенко, 20);

- тепловіддачі (*горіти, тліти, палати, жевріти*): *За сараєм палахкотять блискавиці й чути гуркіт задушеного грому* (М. Хвильовий, 323).

5. Просторове перебування предмета з додатковою семою якісної ознаки дієслів існування, що інформує про особливості вияву буття:

- інтенсивність (*буяти, бушувати, вирувати, лютувати, кипіти, шаленіти*): *Темна темнота буяла кругом неї і огортала її голову ще темнішими думками* (П. Мирний, 288);

- домінування (*верховодити, господарювати, панувати, диктаторствувати, царювати*): *Там царювала вже Лучіка* (І. Вільде, 299);

- послаблений характер (*жевріти, животіти, тепліти, тліти*): *...інстинкти недобитої тварини, неусвідомлені й древні, жевріли в ній, розмитим, тьмяним світінням блимаючи десь у хребті, в спинному мозку* (С. Андрухович, 14);

- прихованість (*губитися, критися, потопати, причаїтися, тонутися, ховатися*): *За болотами причаїлись Охи* (Л. Костенко, 328).

6. Перебування предмета в просторі з додатковою семою темпоральності – вказівкою на тривалість, часову детермінацію існування стану чи процесу (*тривати, продовжуватися, тягнутися; стояти, лежати* (у значенні «тривати» - *про час, пору року, погоду*)): *У м'якому, вразливому дитячому серці недовго тривали ті турботи* (І. Франко, 297).

7. Рух у просторі: односпрямований (*летіти, йти, вести, їхати, бігти, повзти, пливати, лізти, нести, везти, котити, сунути*) або різноспрямований (*гуляти, ходити, плавати; бродити, вертітися, кружляти, снувати, топтатися*): *В шкільному садку пурхали синички* (Г. Тютюнник, 31).

За ознакою позитивної/негативної локативності виокремлюємо предикати локалізованої наявності та відсутності.

Предикати локалізованої наявності вказують на місце розташування, місцеперебування предмета, явища, особи: *Там жінка моя була* (П. Мирний, 351). Предикати локалізованої відсутності заперечують факт існування, наявності суб'єкта в певному місці і виражаються буттєво-локативними дієсловами із заперечною часткою *не*, а також екзистенційним предикатом *немає*: *Ніде немає літа* (Л. Костенко, 330).

Предикати входження (початкова фаза локалізації) та предикати місцеперебування репрезентують позитивну локативність; предикати відсутності та виходу (кінцева фаза) – негативну.

Систему спеціалізованих засобів вираження предикатів локалізованої наявності/відсутності утворюють дієслова, що позначають найзагальніше поняття буття, вказують на місце розташування або мешкання, його зміну,

спосіб самовияву в просторі. Проте в ролі неспеціалізованих засобів можуть виступати дієприкметники, предикативні безособові форми на *-но*, *-то*: *Під попелом смутку похований шлях* (Л. Костенко, 59). *На галяві вже збудовано хату, засаджено городець* (Л. Українка, 384).

Вибір предиката локалізованої наявності/відсутності здебільшого залежить від семантики локалізованого суб'єкта чи локатива (місця перебування предмета), наприклад, дієслова *водитися*, *мешкати* сполучаються із суб'єктом-істотою; локалізатор *на підлозі* передбачає вживання предиката зі значенням горизонтального розміщення предмета (*лежати*, *валятися*).

Значення просторової наявності предмета або явища може бути репрезентоване «синтаксичним нулем», коли в реченні має місце послаблення пропозитивно-предикативних властивостей дієслова, що зумовлює еліipsis предиката локалізованої наявності/відсутності. «Надлишковість дієслівної синтаксеми зумовлена структурно-семантичними якостями моделі, її типовим значенням, можливістю вираження значення локалізованої наявності предикативним сполученням двох іменних синтаксем – суб'єкта і локатива – без участі дієслова» [8, 157]: *Адже ж завтра в Богуславі ярмарок* (І. Нечуй-Левицький, 14). *На карті місяця теж моря* (Л. Костенко, 285). *В селі ні душі...* (В. Барка, 265). Елімінація предиката в реченнях локалізованої наявності/відсутності – це стилістичний засіб стислого висловлення думки автора, посилення емоційності та виразності викладу.

Локалізований суб'єкт є різновидом суб'єкта наявності/відсутності. Це переважно пасивний суб'єкт (суб'єкт локалізації в просторі, що сполучається з предикатами руху, характеризується динамічністю), якому приписується предикативна ознака «бути наявним/відсутнім, перебувати в певному місці».

Позицію суб'єкта локалізованої наявності займає називний відмінок іменника та займенника, в конструкціях відсутності – родовий: *Далі над ними тяжить криза й розорення* (В. Марченко, 160). *У червні ми затаїлися в нетрях Холодного Яру* (В. Шкляр, 351). *Вже в стільниках стерні немає меду сонця* (Л. Костенко, 337). *Схоже, що тут нікого не було* (В. Шкляр, 47).

У ролі суб'єкта локалізації функціонують конкретно-предметні імена, що номінують реалії матеріального світу (природні об'єкти, артефакти, предмети), імена осіб, тварин, подій, явищ, відношень; рідше – репрезентанти нематеріального світу: абстрактні поняття, компоненти внутрішнього світу людини (почуття, настрої, переживання, здатність відчувати та сприймати навколишнє середовище): *Там зберігалися старі фотографії* (В. Шкляр, 380). *На території табору ростуть гриби* (В. Марченко, 80). *Десть там жила Наталка Розумиха, Грицькова жінка, гарна й молода* (Л. Костенко, 384). *Важка туга лежала на її серці* (П. Мирний, 409).

У конструкціях із суб'єктом-іменем конкретного предмета дієслівний предикат локалізованої наявності має форму 3-ї особи, суб'єкт-істота детермінує 1 та 2 особи: *Вчора я ночувала в кімнаті короля Фердинанда* (Л. Костенко, 374). *Хмари над лісом пливають перисті* (Л. Костенко, 399).

Синсемантична природа дієслів, які вживаються в ролі предикатів локалізованої наявності/відсутності та повідомляють про перебування,

розташування суб'єкта в просторі, потребує обов'язкового поширення локативним компонентом – **локалізатором**, наприклад: *Сонце, прокравишись крізь густу листву золотими віхтями, **розстелилося на стінах, по долівці*** (П. Мирний, 345). Обставинний поширювач є валентно зумовленим: предикат виявляє локативну валентність і відкриває позиції для компонентів із значенням місця. Відсутність локалізатора в таких реченнях призводить до семантико-структурної неповноти речення: *Сонце, прокравишись крізь густу листву золотими віхтями, **розстелилося...***

Семантика просторового компонента в конструкціях локалізованої наявності/відсутності є досить широкою. Вона охоплює такі значення:

1. Світ/Всесвіт загалом: ***Нема на світі** України, **Немає** другого Дніпра* (Т. Шевченко, 301). *Але у світі нічого, окрім гонки озброєнь, **не відбувається*** (М. Матіос, 29). ***Нема на землі** ні правди, ні милості!* (П. Загребельний, 159). ***Скрізь проступав** той самий присмак* (Л. Дереш, 38). *Сутінок, потроху зеленіючи, **розливався всюди*** (В. Барка, 197).

2. Фрагмент світу:

- частина світу, материк, країна, назва одиниць адміністративного поділу (*північ, південь, захід, схід, Європа, Україна, Лондон, край, область, місто, село, хутір, столиця*): *Баба **мешкала не в самому Тернополі, а в селі Хоботне*** (Л. Дереш, 59). ***Сталося це на станції Балин, під Кам'янцем*** (В. Шкляр, 255);

- елементи географічного ландшафту, земельні угіддя, природні впадини, водний і повітряний простір (*ліс, степ, парк, пустеля, долина, поле, галявина; річка, море, озеро, струмок; балка, яр, урвище; повітря, небо, горизонт*): ***Десь у глибині лісу прокотилися** ухкання-зойки сича* (В. Шкляр, 7). ***В низині кипіло** голосне життя* (О. Кобилянська, 198). ***На землі з'явилися** смужки з водяних крапель, неначе разки намиста, розкидані й поплутані на всі лади* (І. Нечуй-Левицький, 17). *У повітрі **ясотіло** павутиння* (В. Шкляр, 44);

- дороги, вулиці, площі (*дорога, шосе, шлях, стежка, вулиця, двір, ринок, майдан, площа*): ***На дорогах товклися** нахабні рудогриві кобили з тупими залізними рицарями на них...* (П. Загребельний, 40). ***Щось бовваніє серед двору*** (П. Мирний, 133). ***На площі біля сільради метушаться** здорові і тепло вдягнуті «керівники» ...* (В. Барка, 188);

- заклади громадського призначення, організації (*клуб, лікарня, театр, школа, церква, собор*): ***В шинку було** кілька чоловіків* (І. Нечуй-Левицький, 15);

- приміщення, їх частини (*будинок, хата, дім, кімната, зал, комора, хлів, намет, коридор, стіна, дах*): ***Біля конюшні вже зібрався** цілий гурт москальні* (В. Шкляр, 68);

- предмети побуту та їх частини (*стіл, ліжко, диван, скриня, глечик*): ***За столом сидів** його кум з лисиною на всю голову* (І. Нечуй-Левицький, 15). ***В пляшці вже зостався** на дні тільки червоний стручок* (І. Нечуй-Левицький, 31);

- транспортні засоби (*літак, човен, потяг, машина, велосипед, віз*): ***Шапка якраз оказалась у човні*** (О. Довженко, 558). ***Я лежу на возі*** (О. Довженко, 576);

- рослини та їх частини (*вишня, груша, ялина, дуб, трава, гілка*): *В огірках теж були бджоли* (О. Довженко, 552). *У малині лежав повержений з небес маленький ангол і плакав без сліз* (О. Довженко, 554);

- напрям місцеперебування (*навпроти, праворуч, ліворуч, зверху, позаду*): *Навпроти опинилася прегарна позитивна абстракція, бризки пшенично-рудого, сплетені у подобу хвиль, що розступились* (Л. Дереш, 146). *Позаду розкошував вогонь* (П. Загребельний, 53).

3. Невизначений простір: *Там є який завгодно непотріб, але немає нічого цілого, корисного чи функціонального* (М. Матіос, 57). *Тут багато молоді, є й старші люди* (В. Марченко, 74). *Недалечко дзюркотіла вода* (В. Шкляр, 368).

4. Зовнішній та внутрішній мікросвіт людини (частина тіла, свідомість, психічний світ): *На підборідді красувалася велика сіра бородавка* (Л. Дереш, 60). *На високій білій шиї кривавилося намисто з великих рубінів* (П. Загребельний, 224). *Печать якогось фатуму застигла на його зчорнілому лиці* (В. Шкляр, 207). *Так в душі моїй спокійній, Тихомрійній Любий образ твій встає і небесною красою, Чистотою Вабить серденько моє* (М. Вороний, 157). В останньому реченні локативний компонент, репрезентований абстрактним поняттям, Н.Д. Арутюнова та Є.М. Ширяєв кваліфікують як квазілокалізатор [1, 15]. Незважаючи на відмінності в семантиці, локалізатор і квазілокалізатор належать до одного класу, оскільки виконують в реченнях локалізованої наявності/відсутності ту саму синтаксичну функцію

Мовними засобами репрезентації локативного компонента в простому реченні виступають: 1) обставинні прислівники місця: *Безсмертя є ще де-не-де* (Л. Костенко, 38). «Антифемініст» *примостився скромно осторонь* (І. Вільде, 369); 2) іменникові словоформи (в орудному відмінку): *Залізо валяється шанцями, берегами і попід самим клубом* (М. Матіос, 53); 3) прийменниково-відмінкові конструкції (в родовому, давальному, знахідному, орудному та місцевому відмінках): *Дорога і дорога лежить за гарбузами* (Л. Костенко, 39). *Газети та журнали перечитав, шалик, фляжчина й конверти лежать серед моїх речей* (В. Марченко, 263).

Обставинний компонент також може мати розгорнуту форму, утворену цілими словосполученнями, що уточнюють, конкретизують локалізацію: *Недалеко от Богуслава, коло Росі, в довгому покрученому яру розкинулось село Семигори* (І. Нечуй-Левицький, 9).

Отже, семантико-синтаксична структура речень локалізованої наявності/відсутності характеризується: 1) наявністю предиката із значенням розташування, перебування в просторі; 2) переважно пасивним суб'єктом наявності, буття; 3) валентно зумовленим локалізатором, який конкретизує перебування предмета в просторі; 4) певним відрізком на часовій осі або поза часовими межами. Функціонування предикатів локалізованої наявності/відсутності в реченні ще потребує подальшого наукового аналізу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арутюнова Н. Д. Русское предложение: Бытийный тип / Н.Д. Арутюнова, Е. Н. Ширяев. – М. : Русский язык, 1983. – 198 с.
2. Васильев Л. М. Системный семантический словарь русского языка. Предикатная лексика / Л. М. Васильев. – Уфа: Изд-во «Восточный университет», 2000. – Вып. 1. – 200 с.
3. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – С. 104-109.
4. Гак В. Г. Функционально-семантическое поле предикатов локализации / В. Г. Гак // Теория функциональной грамматики: Локативность. Бытийность. Посессивность. Обусловленность / Отв. ред. А. В. Бондарко. – СПб. : Наука, 1996. – 230 с.
5. Грущенко Л. Семантика статичного локативного предиката двоскладного речення дієслівної будови в українській мові / Л. Грущенко, Н. Іваницька // Актуальні проблеми синтаксису: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 85-річчю проф. І. Слинська. – Чернівці, 1997. – С. 56-57.
6. Загнітко А. Теоретична граматики української мови. Синтаксис / Анатолій Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – 663 с.
7. Кавера Н. В. Значеннєве розмежування дієслівних предикатів зовнішнього стану // Мовознавчий вісник: Зб. наук. пр. / МОН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; [Відп. ред. Г. І. Мартинова]. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. – 2009. – Вип.8. – С. 108–116.
8. Леута О. Структура і семантика дієслівних речень в українській літературній мові / Олександр Леута. – К. : Такі справи, 2008. – 208 с.
9. Лонська Л. І. Структурно-семантичні особливості буттєвих речень в українській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. І. Лонська. – Київ, 2001. – 19 с.
10. Семантические типы предикатов / [под ред. О. Н. Селиверстовой]. – М. : Наука, 1982. – 365 с.
11. Словник української мови: в 11 т. / [за ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наукова думка, 1970. – Т.1. – 800 с.
12. Степаненко М. І. Семантична і формально-граматична структура речень із просторовими поширювачами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філ. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / М. І. Степаненко. – Київ, 2004. – 40 с.
13. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови / К. Ф. Шульжук. – К. : Академія, 2004. – 406 с.

Статья посвящена исследованию семантико-синтаксической структуры предложений локализации в пространстве. Выполнена семантическая классификация предикатов локализованного наличия/отсутствия, охарактеризованы субъект локализации и локализатор. Описаны морфологические средства их реализации в современном украинском языке.

Ключевые слова: локализация, пространство, предикат локализованного наличия/отсутствия, локализованный субъект, локализатор, пространственный компонент.

The article deals with the investigation of semantic and syntactic structure of sentences of localization in the space. The semantic classification of the predicates of locative presence/absence has been made. The subject of localization and localizator have been characterized. The morphological means of their expression in modern Ukrainian language have been described.

Key words: localization, space, predicate of locative presence/absence, locative subject, localizator, space component.